

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

МИТРОПОЛИТА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО І БОГУСЛАВСЬКОГО АВГУСТИНА

всечестному духовенству,
боголюбивому чернецтву і всім вірним чадам
Білоцерківської єпархії Української Православної Церкви
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

«Тому станемо святкувати не в квасі злости і лукавства, але в безквасії чистоти і істини (1Кор. 5, 8),<...> віруючи воскресінню і чекаючи Господа <...> Бог же світу, Який знайшов всіх нас в справах благих і в вірі православної, нехай сподобить нас Воскресіння зі святыми. Йому слава і сила на віки віків Амінь.»
преподобний Феодор Студит

Ніби до кожного з нас особисто сьогодні звернені ці слова преподобного Феодора Студита з VIII століття, який, серед іншого, стверджує: "Не сумуйте, споглядаючи гріб други і знаємі Іісуса!", тому як тепер все змінилось: "поглинута смерть перемогою" (1 Кор. 15,54). Тепер для послідовників Христових і в тіні смертній є надія на Того, Хто тримає "ключі пекла і смерті" (Об'явл. 1,17–18). Але ми з гіркотою помічаємо, що в сьогоднішньому страху смерті і жаху болю не завжди відчутна нами ця надія і це сподівання – і ось чому. Святий апостол Павло, стверджує, що кожен ходить (живе) по плоті або по духу (Рим. 8,1), тим самим пояснюючи те, що відбувається і реакцію на це особистою мірою земного розуміння або в світлі духовного закону. А духовний закон, за словами святителя Іоанна Златоуста, вимагає не тільки утримання від зла, але передбачає при цьому також і прикрасу добром будь-якої життєвої ситуації, навіть цілковито нестерпної. Бо Христос, Який і в житті, і в смерті є нашою надією, нашим захистом, нашою силою, нашим Шляхом, нашою Істиною, нашим Життям (Ін. 14,6), перед стражданнями у Своїй первосвященницькій молитві виголосив: "Отче! котрих Ти дав Мені, хочу, щоб там, де Я, і вони були зі Мною, щоб бачили славу Мою, яку Ти дав Мені" (Ін. 17,24). "Ні, брати мої, ні! – підсумовує преп. Феодор Студит, – невпинні біди і напасті все життя наше перетворюють у суцільний смуток. Як же ми, що є не безглуздшими від тварин і не бездушнішими від каміння, можемо залишатися осторонь від того, що відбувається? Здобудьмо ж боголіпну тверезість, проллємо сльози, змінимося на добре і умертвимо свої пристрасті". Іншими словами, використовуємо теперішній час для зміни свого колишнього способу життя, щоб стати, на переконання Апостола, істинними пахощами Христовими: бо ми Христові пахощі Богу (2Кор. 2,15), які відвертають демонів, нищать зло і є благословенними Богом. Ми падаємо в знемозі, але падаючи, поглянемо на Бога і повстанемо, як колись ізраїльтяни зцілювалися від жалючих змій (Ін. 3,14), тому що зло, лукаві помисли, жага помсти, ненависть, нескінченне засудження і захоплення пересудами, за визначенням святих отців, жалять душу гірше змій, і ця отрута несе нам смерть. Жага здавалося б справедливої помсти звабливими засобами зла несе небезпеку тління душі – процес духовного тління спричиняє руйнацію: слабшає воля людини, цілісність особистості, все добре і світле замінюється злим і темним – морок панує в нашому житті, хвороблива душа підпорядковується тілу, біль і стогони змученого гріхом серця заглушаються шумом життя, і вже немає змоги ясно зрозуміти, що відбувається. Апостол Павло таке поневолення душі плотськими законами пояснює тим, що "плоть бажає протилежного духові, а дух – протилежного плоті"

(Гал. 5,17), і якщо перемагає одне, то зазнає поразки інше. Тому Воскресіння Христове відкриває нам можливість пізнати, наскільки наша душа поневолена плоттю або торжествує над нею. Церква називає це тління душі гріхом, а великий псаломспівець і цар Давид, пророкуючи про Воскресіння Христа, сповіщає: "бо Ти не залишиш душі моєї в пеклі і не даси святому Твоєму побачити тління" (Пс. 15,10). "Царю і Господи, тридневен воскрес еси <...>: Пасха нетління, миру спасіння", – виголошує Церква. Тому Воскресіння Христове, як і воскресіння з мертвих кожного з нас свого часу – це час одкровення стану душі, одкровення тих скарбів або жахливого запаху тління душі, які були зібрані за час земного життя в самих різних її обставинах – і в дні благоденства, і в дні випробувань: "і вийдуть ті, хто творив добро, у воскресіння життя, а ті, хто чинив зло - у воскресіння суду." (Ін. 5,29). "Воскресіння Христове – це постійний заклик увійти в подвиг Христа, і разом із Ним, завдяки Його благодатній присутності в нас, перемогти в собі зло і владу зла над всякою людиною, що поруч із нами», – наголошує митрополит Сурозький Антоній.

Священномученик митрополит Київський Володимир свого часу зауважив, що "ні для кого не таємниця, що ми живемо під час не однієї тільки політичної війни, а й релігійної боротьби". І те, що ми бачимо в історії страждань Христа, те спостерігаємо і в житті Церкви. Наклеп і брехня використовувалися для засудження Христа на смерть, наклеп і брехня сьогодні "копають могилу і Церкви", підкреслював владика ще століття тому. А утиск Церкви несе моральну руйнацію і здичавіння суспільству, за що його неминуче спіткає гнів Божий, однак Саму Церкву, за словом Господнім, Ворота пекельні не здолають (Мф. 16,18). Сьогодні, використовуючи скорботу і біль нашого народу, недруги Церкви приводять його в стан збентеження і розворушення, кидаючи, немов у багаття хмиз, провокаційні прокламації про нашу Церкву, намагаючись підірвати її авторитет і цим відвести пригноблених випробуваннями, розчарованих і розгублених людей від істини. Канонічну Церкву в Україні, яка є джерелом розради для людини, бо, підбадьоруючи, полегшує і морально допомагає людям у несенні непосильних і страшних тягарів, які випали на нашу долю сьогодні (адже ми могли народитися в інший час або опинитися в інших обставинах), намагаються обмовити і виставити однієї з причин наших лих і поневірянь. Віру в Бога і надію на Нього в серці людини намагаються підмінити ненавистю і ворожнечею до Церкви, роблячи і без того важке життя нестерпним. Замість проповіді миру, настанов до кропіткої і вдумливої роботи над своїм духовним життям в годину випробувань, відбуваються спроби зруйнувати єдність нашого суспільства, роздмухати полум'я чвар і руйнування. Однак це лише додасть Церкві нових мучеників, а лицемірним шукачам свого в цей страшний час загрожуватиме Божа кара. Тут доречно згадати те, що сказав Спаситель перед Своїми стражданнями: "Не плачте про Мене, але плачте про себе і про дітей ваших" (Лк. 23,28).

Багато диявольських пасток розставлено сьогодні, але перемога вже здобута в Воскресінні Господа нашого Ісуса Христа, і "немає іншого імені під небом, даного людям, яким належало б спастися нам" (Діян. 4,12). Відчай від обставин і скорбот нашого життя є згубним, але у Христі перебуває мудрість стояння навіть на останній грані цього відчайдушного лихоліття: "Я з вами по всі дні до кінця віку" (Мф. 28,20), "І до мене поклич в день неволі, - Я тебе порятую, ти ж прославиш Мене" (Пс. 49,15). Преп. Силуан Афонський попереджає, що "не всі душі однаково сильні: одні міцні, як камінь, інші слабкі, як дим". Вітер носить дим, нещадно терзаючи його, і ворог тягне душі людей куди хоче, легко обманює їх, прикриваючись і зачіпляючи постійними подіями в житті, але ті, хто зберігає заповіді Господні – як морський камінь, об який розбиваються хвилі того, що відбувається довкола – благодать Святого Духа зберігає їх. І тоді зі святителем Софронієм Єрусалимським зможемо і своїм життям свідчити, що Воскресіння Христове скасувало смертне тління, відігнало від нас пекельний морок, відняло "сльозу від усякого обличчя" (Іс. 25,8) і кожній людині дарувало воістину невід'ємну благодать - "Той бо є мир наш" (Ефес. 2,14). Нове в житті людини починається саме з того дня, коли перестає множитися зло в його власному житті, очищається через Сповідь скоєне раніше і «як Христос воскрес з мертвих славою Отця, так і нам ходити в оновленому житті» (Рим. 6,4).

Перефразовуючи одного з дореволюційних проповідників, виголосимо сьогодні й ми: Воскреслий Спасителю! Прийми скорботи нашого серця і втіли їх у радість про Твоє Воскресіння! Утверди мир і радість у серцях наших серед усіх обставин нашого життя, щасливих і нещасливих, і сподоби до останнього подиху від чистого серця вірувати в Тебе і любити Тебе, щоб, з рештою, зі святими Твоїми вічно радіти в невичірньому дні Царства Твого!

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Пасха Христова
2022 р.,
м. Біла Церква

Смиренний
з ласки Божої

митрополит Білоцерківський і Богуславський

+ Августин,

ПАСХАЛЬНОЕ ПОСЛАНИЕ МИТРОПОЛИТА БЕЛОЦЕРКОВСКОГО И БОГУСЛАВСКОГО АВГУСТИНА

всечестному духовенству,
боголюбивому монашеству и всем верным чадам
Белоцерковской епархии Украинской Православной Церкви
ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

«Посему станем праздновать не в квасе злобы и лукавства, но в безквасии чистоты
и истины (1Кор. 5, 8), <...> веруя воскресению и ожидая Господа <...>

Бог же мира, обретый всех нас в делах благих и в вере
православной, да сподобит нас воскресения со святыми.

Ему слава и сила во веки веков. Аминь.»

преподобный Феодор Студит

Будто к нам персонально из VIII века адресованы сегодня эти слова древнего преподобного Феодора Студита, который, среди прочего, утверждает: «не унывайте, при виде гроба, други и знаемые Иисуса!», потому как теперь все изменилось: «пожертва бысть смерть победою» (1 Кор. 15,54). Теперь для последователей Христовых и в тени смертной есть надежда на Держащего «ключи ада и смерти» (Откр. 1,17–18). Но мы с горечью замечаем, что в сегодняшнем страхе смерти и ужасе боли не всегда ощутима нами эта надежда и это упование – и вот почему. Святой апостол Павел, утверждает, что каждый ходит (живет) по плоти или по духу (Рим. 8,1), тем самым объясняя происходящее и реакцию на это личной мерой земного понимания или соизмерением всего духовным законом. А духовный закон, по слову святителя Иоанна Златоуста, требует не только воздержания от зла, но при этом предполагает также и украшение добром любой жизненной ситуации, даже совершенно невыносимой. Потому как в жизни ли или в смерти – наше упование, наша защита, наша сила, наш Путь, наша Истина, наша Жизнь (Ин. 14,6) – Христос, даже перед страданиями в Своей первосвященнической молитве возгласивший: «Отче! которых Ты дал Мне, хочу, чтобы там, где Я, и они были со Мною, да видят славу Мою, которую Ты дал Мне» (Ин. 17,24). «Нет, братья мои, нет! – заключает преп. Феодор Студит, – непрестанные беды и напасти всю жизнь нашу обращают в едину горечь. Как мы, не будучи бессмысленнее животных и бесчувственнее камней, можем оставаться в стороне от происходящего? Стяжем же боголепное трезвение, прольем слезы, изменимся добрым изменением и умертвим свои страсти». Иными словами, используем время это для изменения своего прежнего образа жизни, чтобы стать, по убеждению Апостола, истинным благоуханием Христовым: ибо мы Христово благоухание Богу (2Кор. 2,15), которое отвращает демонов, сокрушает зло и благословенно Богом. Мы падаем в изнеможении, но падая, воззрим на Бога и восстанем, как некогда израильтяне исцелялись от жалящих змей (Ин. 3,14), потому как зло, лукавые помыслы, жажда мести, ненависть, бесконечное осуждение и упоение пересудами, по слову святых отцов, жалят душу горше змей и этот яд несет нам смерть. Жажда будто справедливого отмщения обольстительными средствами зла несет опасность истлевания души – процесс духовного тления несет разрушение: слабеет воля человека, цельность личности, все доброе и светлое сменяется злым и темным – мрак господствует в нашей жизни, болезненная душа подчиняется телу, сердечные стоны и боль заглушают-

ся шумом жизни, уже нет способности дать отчет происходящему. Апостол Павел такое порабощение души плотскими законами объясняет тем, что плоть желает противного духу, а дух – противного плоти» (Гал. 5,17), и если побеждает одно, то терпит поражение другое. Поэтому Воскресение Христово открывает нам возможность познать, насколько наша душа порабощена плотью или торжествует над ней. Церковь называет это тление души грехом, а великий псалмопевец и царь Давид, пророчествуя о Воскресении Христа, возвещает: «Ибо Ты не оставишь души моей в аде и не дашь святому Твоему увидеть тление» (Пс. 15,10). «Царю и Господи, триднёвен воскресл еси <...>: Пасха нетления, мира спасение», – восклицает Церковь. Потому Воскресение Христово, как и воскресение из мертвых каждого из нас в свое время – это время откровения состояния души, откровения тех сокровищ или ужасного запаха тления души, которые были собраны за время земной жизни в самых различных ее обстоятельствах – и во дни благоденствия, и во дни испытаний: «и изыдут творившие добро в воскресение жизни, а делавшие зло – в воскресение осуждения» (Ин. 5,29). «Воскресение Христово – это постоянный призыв войти в подвиг Христа и вместе с Ним, Его благодатным присутствием в нас победить в себе зло и власть зла над всяким человеком рядом с нами», – подчеркивает митрополит Сурожский Антоний.

Священномученик митрополит Киевский Владимир в свое время замечал, что «ни для кого не тайна, что мы живем во время не одной только политической войны, но и религиозной борьбы» и что мы видим в истории страданий Христа, то наблюдаем и в судьбах Церкви. Клевета и ложь применяется для осуждения Христа на смерть, клевета и ложь сегодня «роют могилу и Церкви», подчеркивал Владыка еще столетие назад, но притеснение Церкви несет нравственное растрясение и одичание обществу, которое неминуемо постигнет гнев Божий, а саму Церковь, по слову Господню, врата адовы не одолеют (Мф. 16,18). Сегодня, используя скорбь и боль нашего народа, враги Церкви приводят его в состояние брожения, бросая словно в огонь горючие провокационные прокламации о нашей Церкви, пытаются подорвать её авторитет и тем самым увести угнетенных испытаниями, разочарованных и растерянных людей от Истины. Каноническая Церковь в Украине, будучи источником утешения для человека, которая ободрением облегчает и нравственно помогает ему в несении непосильных и страшных тягот, выпавших на нашу долю сегодня (ведь мы могли родиться в другое время или оказаться в других обстоятельствах), пытается быть оклеветанной и выставленной чуть ли не одной из причин наших бедствий и лишений. Веру в Бога и надежду на Него в сердце человека пытаются подменить ненавистью и враждой к Церкви, делая и без того трудную жизнь невыносимой. Вместо проповеди мира, наставлений к кропотливой и вдумчивой работы над своей духовной жизнью в годину испытаний эти люди пытаются разрушить единство нашего общества разжиганием пламени распри и разрушения, что принесет только Церкви новых мучеников и вечный огонь осуждения таким лицемерным искателям своего в это страшное время всеобщей скорби, по слову Спасителя: «не плачьте обо Мне, но плачьте о себе и о детях ваших» (Лк. 23,28).

Ловушек диавола расставлено сегодня много, но победа Христова одержана в Воскресении и «нет другого имени под небом, данного человекам, которым надлежит спастись» (Деян. 4,12). Отчаяние от обстоятельств и скорбей нашей жизни губительно, но во Христе заключена мудрость стояния даже на последней грани этого отчаянного безвременья: «се, аз с вами до скончания века» (Мф. 28,20), «призови Мя в день скорби твоей – и изму тя, и прославиши Мя» (Пс. 49,15). Преп. Силуан Афонский предупреждает, что «не все души одинаково сильны: одни крепки, как камень, другие слабы, как дым». Ветер носит дым, беспощадно терзая его и враг влечет души людей куда хочет, легко обманывает их, прикрываясь и цепляя постоянными происшествиями в жизни, но те, кто хранит заповеди Господни – как морской камень, о который разбиваются волны происходящего – благодать Святого Духа хранит их. И тогда со святителем Софронием Иерусалимским сможем и своей жизнью свидетельствовать, что Воскресение Христово отменило смертное исление, отогнало от нас адский мрак, отгяло «слезу от всякого лица» (Ис. 25,8) и всякому человеку даровало поистине неотъемлемую благодать – «Той бо есть мир наш» (Ефес. 2,14). Новое в жизни человека начинается именно с того дня, когда перестает умножаться зло в его собственной жизни, очищается в исповеди содеянное ранее и «якоже Христос воста от мертвых, тако и мы во обновлении жизни, ходити начнем» (Рим. 6,4).

Перефразируя одного дореволюционного проповедника, воскликнем сегодня и мы: Воскресший Спасителю! Приими скорби нашего сердца и претвори их в радость о Твоем Воскресении! Утверди мир и радость в сердцах наших, среди всех обстоятельств нашей жизни, счастливых и несчастных, и сподоби, даже до последнего дыхания от чистого сердца веровать в Тебя и любить Тебя, дабы наконец со святыми Твоими вечно радоваться в невечернем дни Царствия Твоего!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ! ВОИСТИНУ ВОСКРЕСЕ!

Пасха Христова
2022 г.,
г. Белая Церковь

Смирный
милостию Божией
митрополит Белоцерковский и Богуславский

+ Августин,